

Európsky súd pre ľudské práva odsúdil Slovensko za násilnú sterilizáciu rómskej ženy

Košice, 8. novembra 2011: Poradňa pre občianske a ľudské práva víta rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v prípade V.C. proti Slovensku, v ktorom sa násilne sterilizovaná rómska žena domáhala odškodnenia za násilnú sterilizáciu, ktorá jej bola vykonaná v nemocnici v Prešove.

„Rozhodnutie súdu vítame, pretože Súd potvrdil, čo Poradňa tvrdila od svojho založenia pred desiatimi rokmi, a síce, že rómske ženy boli v nemocniciach násilne sterilizované bez ich informovaného súhlasu. Sťažovateľka je jednou z rómskych žien, ktoré sa s týmto závažným porušením ich práv nezmierili a našli odvahu sa proti nemu postaviť,“ komentuje Vanda Durbáková, právna zástupkyňa sťažovateľky.

„Tento prípad je významným prelomom v úsilí, ktoré vedie k vyrovnaní sa s praxou násilných sterilizácií rómskych žien na Slovensku. Avšak ide len o vrchol ľadovca. Poradňa týmto vyzýva Slovenskú vládu, aby konečne prestala popierať, že k násilným sterilizáciám na Slovensku dochádzalo, ospravedlnila sa všetkým obetiam tejto nezákonnej praxe a odškodnila ich,“ povedala Barbora Bukovská, právna zástupkyňa sťažovateľky.

„Verím v spravodlivosť a preto som podala na súd tento prípad. Je pre mňa nesmiernym zadosťučinením, že po toľkých rokoch súd uznal, že došlo k porušeniu mojich práv,“ povedala pani V.C., sťažovateľka v tomto prípade, ktorej Európsky súd priznal v konaní anonymitu, t.j. jej meno ani identita nesmú byť zverejnené.

Sťažovateľka, rómska žena, bola násilne sterilizovaná v nemocnici v Prešove, dňa 23. augusta 2000, pri pôrode jej druhého dieťaťa. Ako je zrejmé z jej zdravotnej dokumentácie, krátko pred tým, ako bol jej pôrod ukončený cisárskym rezom, keď bola sťažovateľka v bolestiach a mala kontrakcie každé tri minúty, jej zdravotnícky personál dal do pôrodopisu podpísať, že žiada o sterilizáciu. Sťažovateľke bolo povedané, že musí uvedenú „žiadosť“ podpísať „inak pri ďalšom pôrode zomrie“ ona alebo dieťa. Sťažovateľka aj napriek tomu, že nerozumela, čo sterilizácia znamená „žiadosť“ podpísala, pretože mala veľký strach, že by pri ďalšom pôrode zomrela. Sťažovateľka sa následne, od roku 2004 domáhala na slovenských súdoch, vrátane Ústavného súdu SR, ospravedlnenia a odškodnenia, ale všetky jej žaloby boli zamietnuté. V roku 2007 sa obrátila na Európsky súd, kde sa sťažovala na porušenie jej práv garantovaných Európskym dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Dnešné rozhodnutie, ktorým Európsky súd sťažnosti vyhovel, je prvým z viacerých prípadov násilne sterilizovaných rómskych žien. Súd konštatoval porušenie práva na ochranu pred neľudským a ponižujúcim zaobchádzaním

a práva na ochranu súkromného a rodinného života. Európsky súd odmietol tvrdenie, že sterilizáciu bolo nutné vykonať zo „zdravotných dôvodov“, pretože sterilizácia nie je život zachraňujúci úkon, a k jej vykonaniu bol nevyhnutný informovaný súhlas sťažovateľky. Podľa názoru Súdu, postup personálu prešovskej nemocnice nebol v súlade s princípmi rešpektovania ľudskej dôstojnosti, keďže jej nebolo umožnené prijať slobodné rozhodnutie.

„Spôsob, akým sa personál nemocnice choval bol paternalistický, pretože v praxi neboli sťažovateľke ponúknuté žiadne možnosti, iba to, aby súhlasila s procedúrou, ktorú lekári považovali za vhodnú,“ uvádza Súd v svojom rozhodnutí. *„Sterilizácia ťažko zasiahla do fyzickej integrity sťažovateľky, pretože bola zbavená jej reprodukčných schopností....Lekársky personál tvrdo ignoroval právo na osobnú autonómiu a možnosť voľby. Podľa Súdu toto zaobchádzanie dosiahlo takú závažnosť, aby bolo konštatované porušenie článku 3 Dohovoru [právo na ochranu pred neľudským a ponižujúcim zaobchádzaním].“*

Európsky súd, okrem konštatovania porušenia článkov 3 a 8 Dohovoru, priznal sťažovateľke odškodnenie vo výške 31,000 EUR a právo na náhradu nákladov.

Rozhodnutie Európskeho súdu je k dispozícii (v angličtine) na:

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=V.C.%20|%20Slovakia&sessionid=81473652&skin=hudoc-en>

Poradňa týmto vyslovuje poďakovanie všetkým svojim spolupracovníkom/ spolupracovníčkam a členom/členkám, za ich čas, úsilie, vytrvalosť a nasadenie, ktorými sa usilujú o uznanie zodpovednosti Slovenskej vlády za prax násilných sterilizácií a za odškodnenie obetí. Pani V.C. srdečne blahoželáme. Jej a aj ostatným násilne sterilizovaným rómskym ženám, ktoré podali sťažnosti proti Slovenskej republike, ďakujeme a vyjadrujeme im obdiv za ich obrovskú odvahu a za to, že sa postavili za svoje práva. Veríme, že spoločnými silami sa nám konečne podarí prax násilných sterilizácií na Slovensku ukončiť.

-KONIEC-

Poznámky:

- 1) **KONTAKTY:** Ďalšie informácie poskytnú **Vanda Durbáková**, tel./fax: +421-55-68 06 180, mobil: +421-908-695 531, e-mail: poradna@poradna-prava.sk alebo **Barbora Bukovská**, mobil: +44-789 684 5539, E-mail: bbukovska@post.harvard.edu.
- 2) Poradňa pre občianske a ľudské práva je mimovládna organizácia so sídlom v Košiciach, založená 6.11.2001, ktorá prostredníctvom svojich aktivít presadzuje obhajobu ľudských práv na Slovensku. V roku 2002 Poradňa zdokumentovala prípady násilných a vynútených sterilizácií rómskych žien na Slovensku a odvtedy poskytuje podporu rómskym ženám pri vedení súdnych sporov pred súdmi v SR a aj na Európskom súde pre ľudské práva a vykonáva ďalšie aktivity smerujúce k odškodneniu obetí tejto nezákonnej praxe.
- 3) Poradňa by týmto rada vyjadrila poďakovanie za podporu jej aktivít nadáciám MamaCash, Oak Philanthropy, the Open Society Institute, Fillia Frauenstiftung, DOEN Stichting, Slovensko - českému ženskému fondu a ďalším jednotlivcom a jednotlivkyniam, ktoré finančne podporili právny program Poradne v oblasti ochrany reprodukčných práv.